

(Пресс РС, 29. 5. 2012)

Зашто председник РС није подржао странку и лидера у Србији који су и СНСД-у и њему лично политички ближи по одлучнијем ставу према међународној заједници, тврђем националном ставу, већој наклоности према Русији и резервама према НАТО-у? Да ли је занемарио расположење јавности у Српској, која је већином навијала за напредњаке и њиховог лидера, у име личног пријатељства са кандидатом демократа или из политичке рачунице? Како ће победа Томислава Николића и Додикова подршка Борису Тадићу утицати на односе Србије и Српске? Поменута и слична питања побудила су велику пажњу у политичкој јавности "прекодринских Срба" и освежила, како медијске, тако и кафанске дискусије од Бањалуке до Требиња. За упућеније и оне који дуже памте све је то већ виђено...

Сетиће се недоумице пред којом се почетком 90-их нашло руководство СДС-а у Сарајеву поводом избора у Србији. Тамо су главни страначки конкуренти били владајући СПС са Слободаном Милошевићем и опозициони СПО са Вуком Драшковићем, а оба брата у матици очекивала су подршку једине српске странке с "оне обале Дрине". Већали су око тога Караџић, Кољевић, Плавшићева и Крајишник са шефом политичког савета странке и неколико "угледних Срба", и у први мах је изгледало да све иде у прилог подршци опозицији у Србији. СПО је у то време, као и СДС, био националистичка партија, а СПС - лева. Лидери СДС-а су били антикоминисти, а србијански социјалисти само реформисани СК Србије. СПО је имао огранак у Херцеговини и два посланика у Скупштини БиХ, а СПС није. Напокон, Вук Драшковић је био рођени Гачанин, а Слобо - Пожаревљанин. Подршка је том приликом ипак дата Милошевићу и СПС-у. Међутим, насупрот иностраним представама о свесрпском јединству и у рату и у миру, каснија прекодринска сарадња два лидера и две странке западала је у озбиљне кризе, на граници политичког и личног непријатељства.

Радован је у данима своје највеће популарности на обе стране Дрине формирао огранак СДС-а у Србији као најаву своје кандидатуре у матици, а Слобо њега најпре маргинализовао у прилог Младића и Кољевића, а затим формирао испоставу својих социјалиста у Бањалуци. Ни једна ни друга странка, међутим, на братском терену није пожњела успех ни приближан ономе код куће, а то се поновило и у свим каснијим

покушајима исте врсте. Шешељеви радикали никад у Српској нису стекли утицај какав су имали у Србији. Огранак Мићуновићеве Демократске странке, формиран својевремено у Бијељини, ни у време Ћинђићевог тријумфа није прешао оквире општинског атара. А сличну судбину доживела је и филијала СНС-а у Зворнику, која, упркос овдашњој популарности Томиних напредњака, на последњим изборима за парламент РС није прешла цензус. Највиши степен националне једнодушности, без истурених страначких одељења из "матике" у "дијаспори", остварена је вероватно током политичке сарадње два премијера, Додика и Коштунице. Док је код других обично почињало добро, а после се компликовало, између Миле и Воје било је обратно. На Додикову свесрдну подршку ДОС-у, Коштуница је, као први човек постоктобарске Србије, одговорио тако што је позивницу на председничку инаугурацију у Београду упутио Милошевићевим партнерима из СДС-а. Отопљавање и личних и политичких односа је ишло споро али темељито и крунисано је највећом економском подршком Србије Српској, а Коштуница и данас у Председничкој палати у Бањалуци ужива државнички третман.

Дуга и добра сарадња Додика и Тадића специфична је по томе што су обојица боље него ико пре проценили колики је обострани значај политичке блискости Српске и Србије и лично искрених односа, те да треба гутати све неизбежне разлике како се од њихове свађе "трећи не би користили". И када год, наочиглед домаће и међународне публике, нису успевали ни да приближе ставове о важним политичким питањима умели су обострано да их гурну под тепих, да форсирају учестале и срдачне узајамне посете, да пред камерама у загрљају славе спортске успехе. Ако се нису слагали око оцене турске политике на Балкану, односа према муслиманском Сарајеву или међународној заједници, када год се радило о статусу РС, Тадић је понављао да се Дејтон може мењати само консензусом три народа, а када о статусу КиМ, Додик је блокирао признање Покрајине од стране заједничких органа БиХ. Ако се један више извињавао и повлачио, а други више истурао и претио, то је донекле и ствар политичког стила и темперамента. Ако, како пише у београдским медијским анализама, Миле у друштву Бориса изгледа европскије, а Борис у Милином друштву - националније и патриотскије, онда је то дружење корисно и за њихов и за имиџ Српске и Србије. Однос између Београда и Бањалукe је данас равноправнији него у време и социјализма и слобизма и времена после.

У једном од интервјуа за београдску телевизију Додик је своју предизборну подршку ДС-у објаснио као "обавезу која проистиче из заједничког чланства у Социјалистичкој интернационали и пожељео успех свим странкама и лидерима у Србији, са изузетком Чединих либерала јер оспоравају Српску". А Николић је узвратио да "Додик подржава демократе зато што зна да може да рачуна на подршку напредњака. Као колеге председници њих двојица биће по многим тачкама политички ближи него што су били Додик и Тадић, али Николић због мањег коалиционог капацитета странке није успио да реализује и победу своје странке на скупштинским изборима, па ће премијерску функцију, која по уставу има већу тежину, преузети бивши председник. Власт у Српској

имаће, дакле, подршку оба лидера у Србији: од једног више по политичкој, а са другим више по линији континуитета добре сарадње и личног пријатељства. Оно што није добро ни за једног од њих тројице јесте кохабитација у матици. Тај модел, који окупља мноштво разнородних партија и конкурентских лидера, јесте изразито плуралан и потенцијално демократски, али не даје јединствену и ефикасну власт неопходну Србији, али и свим Србима у сложеним и тешким временима која су нас снашла.